

زنجبیریس فہر موودہ راستہ ہان

(۶)

فہر موودہ پیغہ مبر عَلَيْهِ السَّلَامُ

لہ صدہ حیعی سونہنی نہ سانی

نامادہ کردنی:

انور قادری شیخانی

منشور **اقراء الثقافة** ۱۹۹۹ء

چاپی یدکم

ہدولیر

۱۴۲۰ھ - ۱۹۹۹ء

زنجیری فہر موودہ راستہکان

(۶)

فہر موودہی پیغہ مہر صلی اللہ علیہ وسلم
لہ صدحیحی سونہنی نہسانی

نامادہ کردنی
انور قلدر شیشانی

ھولیز
چاپی یہکمہ
۱۴۲۰ھ-۱۹۹۹ز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشہ کیسی :-

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد إمام
المتقين وقائد الفر المحجلين وعلى آله وصحبه أجمعين وبعد..
خوشك برايانی به پرتیز: ئەم نامیلکە یە ی له بەر دەستتان دایە
بریتی یە له (۱۰۰) فەرموودە ی پتفە مەبەر لە گێرانی وە ی نیامی
نە سائی لە سونە نە کە یدا. و بریتی یە لە زنجیرە ی شە شە م لە
زنجیرە ی فەرموودە راستە کان (الأحاديث الصحيحة).
و هە موو فەرموودە کان (صحیحین) و لە گە ل (صحیح
السنن النسائی) ی شیخ البانی بە راورد کراون وە دە قی
فەرموودە کان نووسراون وە لە دوا ی هەر فەرموودە یە ک ژمارە ی
بەرگ و ژمارە ی لاپەرە هاتوووە لە کتیبی (سنن النسائی) ی
(الحافظ جلال الدين السيوطي وباحشية الإمام السندي).
وە لە دوا یی دا لە خوا دە پارێمە وە کە بەمانخانە ژێر سیبەری

رەحمەتی خۆی و ئیخلاص لە کردە وە مان بە دی بەینێ آمین

أنور قادر شیخانی

۱۹۹۹/۶/۱۷ز

هەولێر

(۱) ((إِذَا اسْتَيْفَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلَا يَغْمِسْ يَدَهُ فِي وُضُوئِهِ حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا فَإِنْ أَحَدَكُمُ لَا يَدْرِي أَيْنَ بَأْتِ يَدُهُ)) ۷/۱ .
 کاتبی له خو وه لدهستن دهستان مه خه نه ناونه و شتانه ی
 ناوی دهستنوژی تیایه تا له دهره وهیدا سئ جاران دهستان
 ده شون چونکه نازانن دهستان شه و له کوئی بووه یان چی
 پیوه دا روپیوه .

(۲) ((مَنْ لَمْ يَأْخُذْ مِنْ شَارِبِهِ فَلَيْسَ مِنَّا)) ۱۵/۱ .
 که سئ به رسمیلی خوی نه کات له نئمه نییه، واته / نابیت
 مووه کانی سمیلی نه وه نده دریز بیت، بکه ویتته ناو ده می و
 لیوه کانی بزد بکات.

(۳) ((أَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللَّحَى)) ۱۶/۱ .
 سمیلتان کورت بکه نه وه و ریشان بهیلنه وه .

(۴) ((عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ أَعْرَابِيٌّ قَبَالَ فِي الْمَسْجِدِ فَتَنَاولَهُ النَّاسُ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ دَعَوْهُ وَأَهْرَبُوا عَلَى بَوْلِهِ ذَلُّوا مِنْ مَاءٍ، فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُبَسِّرِينَ وَلَمْ تُبْعَثُوا مُعَسِّرِينَ)) ۴۸/۱ .

نه بو هوهره یره ده فه رموی عه ره بیکی ده شته کی هه لسا
 له ناو مزگه و تا میزی کردو، چه ند که سئ تییان خوپی، پیغه مبه ر
 ﷺ فه رموی وازی لی بینن به لکو سه تلئ ناو یان دولچه یئ ناو

بینن به شوپنی میزه که ی‌دا بکن، نیوه ره‌وانه کارون بق‌سه‌ر
مه‌رووما که نیشو کار ناسان بکن نه‌ک کار گرانو قورس
بکن.

(۵) ((إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شَعْرَيْهَا الْأَرْبَعِ لَمْ أَجْتَهِدْ لَقَدْ وَجِبَ
الْمُسْلِمُ)) ۱۱۱/۱.

که پیاو له نیوان چوارپه‌لی نافرته‌سی خوی دانیشته‌و له‌گه‌لیا
جووت بوو و خوی ماندوو کرد نیتر خورشوردن له‌سه‌ر مه‌روولایان
پیویست ده‌بی.

(۶) ((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ شَرِبَ لَبَنًا لَمْ دَعَا بِمَاءٍ
لَقَمَطْنَمَنْ لَمْ قَالَ إِنَّ لَهُ دَسْمًا)) ۱۰۹/۱.

نیبن عه‌بیاس ده‌فه‌رموویت پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ شیری
خواردو نوایی داوای ناوی کردو له‌ده‌می پادلو فه‌رموی شیر
چه‌دی تیایه.

(۷) ((إِنَّ الْعَهْدَ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ لَمَنْ تَرَكَهَا لَقَدْ
كَفَرَ)) ۲۳۲/۱.

په‌یمانی نیوان نیمه‌و خوانه‌ناسان نویژه‌و که‌سن نویژی
نه‌کرد بین به‌ویه.

(۸) ((أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ صَلَاتُهُ فَإِنْ أَكْمَلَهَا وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ

لَقَدْ انظُرُوا لِعَبْدِي مِنْ لَطَوَعٍ لَئِنْ وَجَدَ لَهُ لَطَوَعًا قَالَ اَكْبَلُوا بِهِ
الْفَرِيضَةَ)) ۲۳۲/۱.

یہ کہم سنتی کہ موحاسہ بہی لہ سہر بہندہ ہی پین دہ کبریٰ لہ
بلندی نولین نوٹڑہ، جا نہ گہر بہ تہاوی نہ دجامی دابو باسہ
نہ گینا خواہی گہرہ دہ فرمووی تہ ماشای سوننہ تہ کانی بکن
نہ گہر نوٹڑی سوننہ تی مہ بووین نہوا دہ فرمووی لہ وانہ بہی
تہ لو بکن.

(۹) ((عَنْ اَبِي سَلَمَةَ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنْ الرَّجُلِ يَرْكُضُ فِي
الصَّلَاةِ اَوْ يَطْلُلُ فِيهَا قَالَ كَفَّارُهَا اَنْ يُصَلِّيَهَا اِذَا ذَكَرَهَا)) ۲۹۴/۱.

نہنس دہ فرمووی پرسیار لہ پتہ مہری خوا کرا
دہ ربارہ ہی کہ سن کہ خوی لی کہوت یان بہ کاری ترہوہ خہریک
بوو نوٹڑی لہ سہر چو کہ فارہ تی نہو نوٹڑہ کردنیہ تی لہو
کاتی کہ بہ بیری ہاتہوہ یان بہ خہ ہرہات.

(۱۰) ((يَجُوبُ رَيْكُ مِنْ رَاعِي غَنَمٍ لِي رَأْسِ شَطِئَةِ الْجَبَلِ يُؤَدِّنُ
بِالصَّلَاةِ وَيُصَلِّيُ فَيَقُولُ اللَّهُ لَقَدْ انظُرُوا اِلَى عَبْدِي هَذَا يُؤَدِّنُ وَيُصَلِّيُ
الصَّلَاةَ بِحَالٍ مِثِي لَقَدْ فَطَرْتُ لِعَبْدِي وَاَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ)) ۲۰/۲.

خواہی گہرہ تہ عہ جوہ دہ کات لہ شوانی کہ رانہ مہ پکی
پتہ و لہ قہ د پالی کیوی بانگ دہ دات و قامہ تہ نوٹڑ دہ کات،
خواہی گہرہ بہ فریشتہ کانی دہ فرمووی تہ ماشای بہندہ م بکن

بانگ دہدات و نویژ دہکات و لیم دہترسن و منیش لیتی خوش
بووم و دہی خہمہ بہہ شتہ وہ .

(۱۱) ((حِينَ يَخْرُجُ الرَّجُلُ مِنَ بَيْتِهِ إِلَى الْمَسْجِدِ فَرَجُلٌ لَكَتُبُ
حَسَنَةً وَرَجُلٌ لَمْ يَحُوا السَّيِّئَةَ)) ۴۲/۲ .

کەسێ کە دہچیتە دەرەوہ لە مالەوہ بۆ مزگەوت بەہەر
مەنگاویکی خیریکی بۆ دہنووسری و گوناھینکی لەسەر رەش
دەبیتەوہ .

(۱۲) ((إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ
يَجْلِسَ)) ۵۳/۲ .

مە رکاتی کەسێ لە ئێوہ چووہ ناو مزگەوت لە پیش
دانیشتن دا دوو رەکعات نویژی سوننەت بکات (سوننەتی چووہ
ناو مزگەوت) .

(۱۳) ((إِذَا كَانُوا ثَلَاثَةً فَلْيُرْؤُهُمْ أَحَدُهُمْ وَأَحْفَهُم بِالْإِمَامَةِ
أَفْرُؤُهُمْ)) ۱۰۴/۲ .

کە (۳) کەس بوون با یەکیکتان بەر نویژە کە بۆ ئەوانی تر
بکات و ئەوہ بیان کە نەد شارەزایە لە قورئاندا با ئەو بەر نویژە کە
بکات .

(۱۴) ((عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ بِقَتْلِ الْأَسْوَدَيْنِ فِي

الصلاة)) ۱۰/۳.

نه بو هورهیره ده فهرمووی پیئفه مبهری خوا ﷺ فه رمانی
ده کرد به کوشتنی مارو دویشک هه تا له ناو نویژیشدا بن.

(۱۵) ((زَيِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَابِكُمْ)) ۱۸۰/۲.

قورئان بپازیننه وه به دهنگه خۆشه کانتان.

(۱۶) ((مَنْ صَلَّى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ وَارْتِبَاعاً بَعْدَهَا حَرَّمَ
اللَّهُ ﷻ عَلَى النَّارِ)) ۲۶۵/۳.

کەسێ چوار ره کعات نویژی سوننهت له پیش نویژی
نیوه پێو چواری تر له دوایی دا بکات خوای گه وه ناگری
دۆزهخی له سه ره حه رام ده کات.

(۱۷) ((إِذَا زَارَ أَحَدُكُمْ قَوْمًا فَلَا يُصَلِّينَ بِهِمْ)) ۸۰/۲.

کەسێ سه ردانی خه لکی کرد با به رنویژه که یان بو نه کات
مه گه ر نه وان ئیزنی بدهن.

(۱۸) ((إِذَا أَقِيَمْتَ الصَّلَاةَ فَلَا صَلَاةَ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ)) ۲۰۹/۲.

کاتێ قامه تی نویژ کردن هات ته نها نویژی فه رز دروسته
بکریت.

(۱۹) ((رَوَاحُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ)) ۸۹/۳.

چون بؤ نویژی ههینی له سه ره موو موسلمانن نهرینهی
بالق بوو له رزه .

(۲۰) ((إِذَا حَضَرْتُمْ الْمَرِيضَ فَهَوِّا خَيْرًا فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَوْمُنَ
عَلَى مَا تَقُولُونَ)) ۴/۴ .

که حازدی سه ره نه خوروسی گیانه لا ده بن دوعای خیرو
باشه یان بؤ بکن چونکه فریشته گانی خوا هه رچی نیتوه بیلین
نه وان نامینی له سه ره ده کهن .

(۲۱) ((لَا يَمْتَنِينَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتَ لِحُضْرٍ نَزَلَ بِهِ فِي الدُّنْيَا وَلَكِنْ
لِقَبْلِ أَللّٰهِ أَحْسَنِي مَا كَانَتْ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي وَتَوَلَّيْ إِذَا كَانَتْ الْوَفَاةُ
خَيْرًا لِي)) ۳/۴ .

نه گه ره کینکتان بوو چاری زوانن بوو با مردن به تاوات
نه خوانن نه گه ره هر زدی بؤ هینا با بلین خویه هه تا زیانم
باشتره له مردن بم ژیننه وه نه گه ره مردنیش باشتر بوو بؤم بم
مرفینه .

(۲۲) ((الْمُؤْمِنُ يَمُوتُ بِحَرَقِ الْجَمِينِ)) ۴/۶ .

نیماندار کاتن ده مرین نیتو چاوانی تاره قه ی ده کات .

(۲۳) ((مَنْ أَحَبَّ لِإِلَهِ أَحَبَّ اللَّهُ لِإِلَهِهُ وَمَنْ كَرِهَ لِإِلَهِ اللَّهِ
كَرِهَ اللَّهُ لِإِلَهِهِ)) ۱۰/۴ .

که سئ هه ز بکات به لیداری خوا شاد بیت خواش هه ز به

بیداری نهو دهکات وه که سن حه زبه بیداری خوانه کات خواش
حه ز به بیداری نهو ناکات.

(۲۴) ((مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ لَهٗ ثَلَاثَةٌ مِنْ الْوَالِدِ لَمْ يَنْهَوْا الْجَنَّةَ
إِلَّا ادْخَلَهُ اللهُ الْجَنَّةَ بِمَنْزِلِ رَحْمَتِهِ إِيَّاهُمْ)) جزو ۴/ص ۲۴.

هر موسلمانن سن منالی بچووکسی نه بالقی بمرن و نارامی
له سر بگری بن گومان خوی گه وره بو خاتری سوزی نهو
مندالانه ده بیانه به هه شته وه.

(۲۵) ((إِذَا وَجِئَتْ الْجَنَازَةُ فَاحْتَمِلْهَا الرَّجَالُ عَلَى أَعْيَالِهِمْ، فَإِنْ
كَانَتْ صَالِحَةً قَالَتْ قَلْتُمُونِي قَلْتُمُونِي وَإِنْ كَانَتْ غَيْرَ صَالِحَةٍ قَالَتْ
يَا وَيْلَهَا إِلَىٰ أَيْنَ لَتَقْبَرُونَ بِهَا يَسْمَعُ صَوْنَهَا كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا الْإِنْسَانَ
وَلَوْ سَمِعَهَا الْإِنْسَانُ لَصَبِحَ)) ۴/ص ۴۱.

کاتن پیاوان ته رمی مرسوو ده خه نه سه رشانیان بو
گه پستانی ده بن له وکاته دا نه گه مرسووه که چاکه کار بیت ده لی
زوه کن زوه کن بعبه ن به لام نه گه مرسووه که خراپه کار بیت
ده لی هه ی هاوار بو کویم ده بن پیغه مبه ری خوا ﷺ
ده ره رموی له م کاته دا هه مو شتن نه م ده نگه ده بیسن ته نها
شاده می نه بیت و نه گه رگویی لی بیبا له م هاواره له ترسان
ده ترقی.

(۲۶) ((عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ ذَكَرَ جُنْدُ السَّيِّ ۞ هَالِكٌ بِسَوْءِ لِقَالٍ لَا لَدَاكُورُوا هَلْكَأَكُمُ إِلَّا بِخَيْرٍ)) ۵۲/۴.

عائشه خان دهه رمویی له لای پیغه مبهری خوا ۞ باسی
مرمویه ک به خرابه کرا نه ویش فه رمویی به چاکه نه بین باسی
مرمویی خوتان مه کن.

(۲۷) ((صُومُوا لِرُزْقَتِهِ وَالطَّرِيقِ لِرُزْقِهِ لَإِنْ نُمُّ عَلَيْكُمُ الشَّهْرُ ۞ لَعَدُوا لِلَّيْنِ)) ۱۳۵/۴.

که مانگتان بیت بیکن به ره مه زان و به رنن و بن وه که
مانگتان بیت بیکن به جه زن وه نه گه ر ناسمان ه و و ته مو مز
بو مانگتان بز نه ده بیتره نه و (۳۰) رننی ته و او بز مهننو بیکن
به ره مه زان.

(۲۸) ((إِنَّ لَفَضْلُ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكُتَابِ أَكَلَةُ ۞ السُّحُورِ)) ۱۴۶/۴.

جیاوازی نیوان رننی نیمه و رننوی گاو و جوله که کان
خواردنی پارشیوه.

(۲۹) ((مِمَّنْ أَمْرِيهِ مُنْجِمٌ لَهُ شَيْءٌ يَوْصِي بِهِ يَمِيتُ لِبَلْعَيْنِ ۞ وَوَصِيَّتُهُ مَكْرُوبَةٌ عِنْدَهُ)) ۲۳۹/۶.

هر موسلمانن شتیکی هه بین له مالو سامان بیه وین

وہ سپہتی بڑ بگا حتی واپہ دو شہوی بہ سہرا تینہ پری ہتا
وسپہ تہ کی بہ نورسروی لہ لای خلی دلدہ نی.

(۲۰) ((مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ لِي
وَجْهٌ مِزْحَةٌ لَحْمٍ)) ۹۴/۵.

پیاری وا ہہ ہر سوالو دہ ریزہ دہ کات لہ خہ لکی ہتا
دہ کاتہ ریزی قیامتو دہ مو چاری ہلکونداوہ ہیج گزشتی
پیوہ نہ مارو تہ نہا نیسغان نہ بیئت.

(۳۱) ((مَا مِنْ رَجُلٍ لَهُ مَالٌ لَا يُؤَدِي حَقَّ اللَّهِ إِلَّا جَعَلَ لَهُ طَوْقًا لِي
عَنْقَلِهِ شِجَاعَ الرِّغِّ وَهُوَ يَلْمُ مِنْهُ وَهُوَ يَقْبَحُهُ لَمْ يَلْمُ قَرَأَ مِصْدَاقَهُ فِي كِتَابِ
اللَّهِ ﷻ ﴿وَلَا يَخْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ مِمَّا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ
بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ الآية)) ۱۱/۵.

ہر کسین خوا مالو سامانی پین بہ خنسی و مال خہ لکی
ہر ژاران کہ زہ کاتہ نہی دا نوا مالہ کی دہ بیئتہ ماریکی کہ چہ لی
زہ ہردار پیوہی دہ داتو نہ ویش لہ بہری رادہ کات وہ مارہ کہش
بہ دوی دہ کہ ویت لہ دوزہ خداو لہ ملی لوول دہ خواو لہ پاشان
پیغہ مہری خوا نہم نایہ تہی خویندہ وہ ﴿وَلَا يَخْسِبَنَّ الَّذِينَ
يَبْخُلُونَ مِمَّا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ

مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿۱﴾ الآية .

(۳۱) ((عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَامَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى الْمُكْتَبَ عَلَيْكُمْ الْحَجَّ فَقَالَ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ أَكُلُّ عَامٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَسَكَتَ فَقَالَ لَوْ قُلْتُ نَعَمْ لَوَجِبَتْ لِي إِذَا لَا تَسْمَعُونَ وَلَا تُطِيعُونَ وَلَكِنَّهُ حَجَّةٌ وَاحِدَةٌ)) ۱۱۱/۵ .

عبدوللای کوی عیباس ده فہرموی پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم روتاری دہدا فہرموی خوی گورہ حہجی مالی خوی لہ سہر نئیوہ پیویست کردوہ، نہ قرہ عی کوی حابس فہرموی: ہمووہ سالی و نہ ویش کہ من بنی دہنگ بوو دوی فہرموی نہ گہر ووتبام بہ لئی نہوا لہ سہرتان پیویست دہبوو و نہ تاندہ توانی نہ نجامی بدہن بہ لکو لہ عومرا یہ ک جار حہج کردن .

(۳۲) ((جِهَادُ الْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ وَالضَّعِيفِ وَالْمَرَأَةِ، الْحَجُّ وَالْعُمْرَةُ)) ۱۱۴/۵

جیہاد و تیکوشانی پیران و بچوکان و بنی ہیزان و زنان حہج و عومرہ کردنہ .

(۳۳) ((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَسْتَأْذِنُهُ فِي الْجِهَادِ فَقَالَ أَحْيِيْ وَالِدَاكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَصَبِرْ ! فَجَاهِدْ)) ۱۰/۵ .

۱ (۲۶) ((عِصَابَتَانِ مِنْ أَمْنِي أَحْرَزَهُمَا اللَّهُ مِنَ النَّارِ، عِصَابَةٌ تَلْعَزُو الْهِنْدَ وَعِصَابَةٌ تَكُونُ مَعَ عِيسَى بْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ۴۳/۶ .
 دو کوزه له نوممه تی من و من ناگر سوزه خ نایانگری
 نه وانیشر : کومه لیکن له موسلمانان که جیهادی ناوچه ی هیند
 لاه که نو کومه لیکی تریش نه وانه ی له ناخری زمانا له گه ل
 عیسای کوری مه ۴۳ م جیهادو تینکوشان ده که ن له پیناو خوادا .

(۲۷) ((رَبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ يَوْمٍ لِيَمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَنَازِلِ)) ۴۱/۶ .

نیشکگری روزه له مهیدانی جیهاد دا له پیناوی خودا له
 لای خوا چاکتره له هزار روزه له ماله وه که نه م روزه ی تیدا
 نه بی .

(۲۸) ((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: إِنِّي جِئْتُ أَبَايَكَ عَلَى الْهِجْرَةِ وَلَقَدْ تَرَكْتُ أَبَوَيْي يَنْكِيَانِي قَهَالًا إِرْجَع إِلَيْهِمَا فَأَضْحِكُهُمَا كَمَا أَبْكِيْتُهُمَا)) ۱۴۳/۷ . ی

عه بدوللای کوری عومر ده فه رموی پیاوی هاته لای
 پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموی هاتووم په ایمانت ده ده منی بو
 هیجره ت کردن بو خوا وه دایکو باوکم به جن هیشت به گریانه وه
 پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموی برده وه بو لایان دلایان خوش که
 چون گریان ناوا که یف خوشیان بکه .

(۳۹) ((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِشٍ الْحَنَفِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سُئِلَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟ فَقَالَ إِيْمَانٌ بِاللَّهِ لَا شَكَّ فِيهِ وَجِهَادٌ لَا غُلُولَ فِيهِ وَحَبَّةٌ مَبْرُورَةٌ)) ۹۴/۸.

عبدوللای کوی حبش دہ فرمووی پرسسیار لہ پیغمبرہری خوا ﷺ کرا چ کردہ وہ یہ کہ لہ ہموویان گہ ورتہ لہ لای خوا۔ فرمووی: باوہر ہینان بہ خوا بہ بن گومان و دودلی، وجیہاد کردن بہ بن دزینی تالان وہ حہ جی مالی خوا کردن بہ تہ واوی.

(۴۰) ((خِيَارُكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً)) ۱۳/۷.

چاکترینتان نہ و کہ سہ یہ کہ جوانترین دادوہر بیت.

(۴۱) ((إِنَّكُمْ سَتُحْرَمُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ وَإِنَّهَا سَتَكُونُ نَدَامَةً وَحَسْرَةً فَنِعْمَتِ الْمَرْضِعَةِ وَبِئْسَتِ الْفَاطِمَةُ)) ۱۹۲/۷.

نیوہ سوین لہ سہر بوون بہ فرمانہ وایی و سہر وہری خہ لکی، بہ لام پہ شیمانی لہ دواہ بہ لئی لہ دونیادا دایہ نی چاکہ بہ لام لہ شیربرینہ و کہ ی خرابہ، واتہ چارہ نووسی رڈئی دواہی کہ لی خراب و ناخوشہ.

(۴۲) ((مَنْ وَلِيَ مِنْكُمْ عَمَلًا فَأَرَادَ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا جَعَلَ لَهُ وَزِيرًا صَالِحًا إِنْ لَسِيَ ذِكْرُهُ وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ)) ۱۵۹/۷.

که سنی له ئیوه کرا به پێشه و او سهرداری خه لکی وه خوا
 گومانی باشی پێ بوو نه و وه زیرکی یان هاوه لکی باشی بو
 په پیداهه کات که نه گهر شتیکی له بیر چوونه وه به بیر
 دینیتته وه وه نه گهر له بیر بوو نه و یارمهتی ده دات بو نه نجام
 دانی.

(٤٣) ((أَرْبَعَةٌ يَنْفُضُهُمُ اللَّهُ ﷻ: الْبَيَّاعُ الْحَلَّافُ وَالْفَقِيرُ الْمَخْتَالُ
 وَالشَّيْخُ الزَّانِي وَالْإِمَامُ الْجَائِرُ)) ٨٦/٥.

چوار چین هه ن خوای گه وه ره قی لیانیه: نه وانیش
 فرۆشیاری سویند خۆر، وه هه ژاری لووت به رزو به فیز، وه پیری
 داوین پیس، وه پێشه وای سته مکار.

(٤٤) ((حَدَّ يَفْعَلُ فِي الْأَرْضِ خَيْرٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنْ أَنْ يَمْطُرُوا
 ثَلَاثِينَ صَبَاحًا)) ٧٦/٨.

هه ددی شه ری له سه ره وه ی نه نجام بدری بو خه لکی سه ره
 ره وه ی باشتره له باران بارینی (٣٠) رۆژان له سه ره یه ک بو ره وه ی
 خه لکی ره وه ی.

(٤٥) ((عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَكُنْ شَبَابٌ
 لَا نَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ قَالَ يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ عَلَيْكُمْ بِالْبَاءَةِ لِأَنَّهُ أَعْضُ
 لِلْبَصْرِ وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصُّومِ لِأَنَّهُ لَهُ

و جاء ۵۸/۶ .

عبداللہ دہ فہرمووی لہ گہ ل پیغہ مہری خوا رویشستین و
گہ نج بوین توانای ژن هینانمان نہ بوو و فہرمووی ﷺ نہ ی گہ لی
گہ نجان ژن بخوازن چونکہ بہ ہوی نہ وہ وہ داویننتان پاک و
چاوتان پاریزراو دہ بیت و ہ کہ سہ توانای ژن هینانی نہ بوو با
بہ رڈوہ بِن چونکہ دہ بیتہ ہوی پرکردنہ وہ ی نہ م بوشایی بہ .

(۴۶) ((إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ إِنَّهُ
لَيَسْمَعُ قَرْعَ نَعَالِهِمْ قَالَ لِيَأْتِيَهُ مَلَكَانِ فَيَقْعِدَانِهِ فَيَقُولَانِ لَهُ مَا كُنْتَ
تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ، فَأَمَّا الْمُؤْمِنُ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ
فَيَقَالُ لَهُ انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ قَدْ أَبْذَلْتَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ
الْجَنَّةِ، قَالَ النَّبِيُّ ﷺ فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا)) ۹۷/۴ .

بہ ندہ کاتہ دہ خریتہ ناو گوہو خہ لکان بہ جیتی دیتلن و
چریہ ی پیتلاویان دہ بری لہ و کاتہ دا دو فریشتہ دینہ لای و پیسی
دہ لئین چی دہ لئیی دہ بارہ ی نہ م پیارہ (محمد) ﷺ، وہ نہ گہ ر
نیماندار بیت دہ لئ شایہ تی دہ دہ م کہ بہ ندہ و پیغہ مہری خواہ
لہ و کاتہ دا فریشتہ کان پیسی دہ لئین تہ ماشا کہ تو جینگات دوزخ
بوو بہ لام خوی گہ و دہ بوی گوہی بہ بہ ہشت، پیغہ مہری خوا
دہ فہرمووی ﷺ ہہ ردو جینگای پِن نیشان دہ دری .

(۴۷) ((دَغْ مَا يُرِيكَ إِلَى مَا لَا يُرِيكَ)) ۲۲۷/۸ .

واز له م شته بیته که شک و گومانن لیه بونه و شته ی که
شک و گومانن لئی نیه و بیکه .

(٤٨) ((حَبَّبَ إِلَيَّ مِنَ الدُّنْيَا النِّسَاءَ وَالطَّيِّبُ وَجَعَلَ قُرَّةَ عَيْنِي فِي
الصَّلَاةِ)) ٦١/٧ .

له دونیادا نه م دوو شته م له لا خو شه و یستر کراون: نافرته و
بونی خو ش وه له نویژیشدا چاو و دل م روشن ده بیته وه .

(٤٩) ((لَا يَجِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تَجِدَ عَلَى
مَهْتٍ فَوْقَ ثَلَاثِ إِلَّا عَلَى زَوْجٍ وَلَا تَكْتَحِلَ وَلَا تَخْتَضِبَ وَلَا تَلْبَسُ
ثَوْبًا مَصْبُوغًا)) ٢٠٤/٦ .

دروست نیه بو نافرته تن باوه پی به خواو رقدی دواپی هه بی:
که له سن رقدان زیاتر پرسه و ماته می دابگری بو مردوو ته نها بو
میردی نه بیته نه ویش نابیت چاو بریزی به کل و خه نه له سه ری
بداو جلی ره نگاو ره نگ له به ر بکات تا کو چوار مانگو ده رقد .

(٥٠) ((إِنَّ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَخَيْرُ مَتَاعِهَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ)) ٦٩/٦
دونیا کالو شت و مه که و چاکترین کالو شت و مه کیش له
دونیادا نافرته تی چاک و صالحه یه .

(٥١) ((أَيُّمَا امْرَأَةٍ اسْتَفْطَرَّتْ فَمَرَّتْ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا مِنْ رِيحِهَا
فَهِيَ زَانِيَةٌ)) ١٥٣/٨

هر نافرته‌تی خوی بۆن خوش بکاو به لای کۆمه‌لێ خه‌لکی دا
رابووردو بۆ نه‌وه‌ی بۆنی بکه‌ن نه‌وه وه‌کو زینای کردبێ وایه .

(۵۲) ((كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ)) ۲۹۷/۸ .
هموو شتێ مه‌ست که‌ر بی‌ت چه‌رامه‌ و قه‌ده‌غه‌یه وه‌ هموو
مه‌ستکه‌ری‌نکیش ئاره‌قه (مه‌ی)یه .

(۵۳) ((لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنَّا وَلَا عَاقٌ وَلَا مُذْمِنٌ خَمْرٍ)) ۳۱۸/۸ .
نه‌وه‌ی منه‌ت به‌سه‌ر خه‌لکی دا بکات و نه‌وه‌ی دلی دایکو
باوکی بپه‌نجینێ، وه‌ نه‌وه‌ی به‌رده‌وام بی‌ت له‌سه‌ر مه‌ی
خواردنه‌وه ناچنه به‌هه‌شته‌وه .

(۵۴) ((شَرُّ الْكَسْبِ مَهْرُ الْبَيْتِ وَتَمَنُّ الْكَلْبِ وَكَسْبُ الْحِجَامِ))
.۱۹/۷

خراپترین کاسبی، کاسبی به‌ نافرته‌تی داوین پیس کردن،
وه‌رگرتنی نرخێ فروشتنی سه‌گو و کاسبی به‌ که‌له‌شاخ گرتنه .

(۵۵) ((كُلُّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ لَأَكْلُهُ حَرَامٌ)) ۲۰/۷ .
هر دوپنده‌یه‌ک که‌لبه‌ی هه‌بی‌ت و توانای هێزی شکاندنی
نیچیری هه‌بی‌ت خواردنی گۆشتی ئه‌م دوپنده‌یه چه‌رامه .

(۵۶) ((لَعَنَ اللَّهُ مَنْ مَثَلَ بِالْحَيَوَانِ)) ۲۳۸/۷ .

نه لرینی خوا له و که سه ی که گوئی یان لوت یان هر
لاسه می گیاندار ده بهی به زیندوی.

(۵۷) ((لَا تَقْعِدُوا شَيْئاً لِّهِ الرُّوحُ غَرَضاً)) ۲۳۸/۷.

نابیت گیاندار بیگریته نیشانه و چه کی تن بگیر.

(۵۸) ((إِنِّي كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الْأَضَاعِي فَسَزَوْكُوا
وَأَذْبَحُوا وَمَنْ أَرَادَ زِيَارَةَ الْقُبُورِ لِأَهْلِهَا لِدُكْرِ الْآخِرَةِ وَاشْرَبُوا وَالْقُوا
كُلَّ مُسْكِرٍ)) ۸۹/۴.

من نه میم کردوه له خواردنی گزشتی قوربانی به لام له
نیستا به و لوه بیخون و هلی بگردن و که سن ویستی سه ردنی
گورستان بکات با بچن چونکه رقدی لویانان به بیر نینیته وه
وه هه مو خواردنه وهیه کیش بخون وه ته نها می هه سته ر نه بیت
خوتانی لی بیارین.

(۵۹) ((عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَخَذَ
خَرِيراً فَجَعَلَهُ فِي يَمِينِهِ وَأَخَذَ ذَهَباً فَجَعَلَهُ فِي شِمَالِهِ لَمْ يَقُلْ إِنَّ هَذَيْنِ
حَرَامٌ عَلَيَّ لِذِكْرِ أُمَّي)) ۱۶۰/۸.

علی کوی نه بو تالیب ده هه رموی پیغه مبهری خوا ﷺ
ناوریشمی به ده سستی راسته وه گرتو نالتونیشمی به ده سستی
چه په وه گرتو هه رموی نه وانه قده غه ن له سه ر نیرینه ی

نوممهتی من.

(٦٠) ((بِنَا رَجُلٌ يَجُرُّ إِزَارَهُ مِنَ الْخَلَاءِ خَسِيفًا بِهِ فَهُوَ يَتَجَلَّجَلُ
فِي الْأَرْضِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)) ٢٠٦/٨.

پهلوی له نوممهته گانی پیتشوو به ده عیب و فیزه وه جلی له
زهوی ده خطا، خوی گه وره به ناخی زهوی یا بریبه خواره وه
تاگر رتدی دوی.

(٦١) ((مَنْ صَوَّرَ صُورَةَ كُفِّ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَنْ يُنْفَخَ لَهَا الرُّوحُ
وَلَيْسَ بِهَا نَفْسٌ)) ٢١٥/٨.

هه رگسن وینه بکیتسن له رتدی قیامه تدا رتدی له ده کری
که گیان بکا به به ری دا، وه بو شس ناگری دابهیتنی.

(٦٢) ((لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصَّيَامُ لِلسَّفَرِ عَلَيْكُمْ بِرُخْصَةِ اللَّهِ ﷻ
فَلَقُولُوهَا)) ١٧٦/٤.

له چاکه دانریه به رتدوو بوون له سه هه ردا چونکه به رتدوو
نه بوون روخسه تیکی خودلیه و لیره وه رگرن.

(٦٣) ((لَقَدْ أَنَا اللَّهُ الْمُتَمِمَّاتِ وَالْمُتَشَمَّاتِ وَالْمُطَلَّبَاتِ اللَّامِي
بِقُرُونِ خَلْقِ اللَّهِ ﷻ)) ١٤٩/٨.

نه لورینی خواله و نالره تانی ده هو چارویان هه لسه گرن و
نه وانهی خال ده کوترن و نه وانه ش که به بریبه ننو زیره ددانسی

خوځيان باريانو ته نغو شاش ده ځان بړ جوايي به ووهه وان نه حشو و
نيگاري خوا ده گډون.

(٦٤) ((لَا يَجِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَهَبَ هَبَةً لَمْ يَرْجِعْ لَهَا إِلَّا مِنْ
وَأَلَيْهِ)) ٢٦٥/٦.

دروست نړيه بړ هيج كه سئ كه شتنيكي به خطمي لويي ليسي
په شيمان بيته وه ته نها له كورې نه بيت باوكي ده توانيت ليسي
بسه نيته وه.

(٦٥) ((لَا تُرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ
لَا يُؤْخَذُ الرَّجُلُ بِجَنَابَةِ أَبِيهِ وَلَا جَنَابَةَ أُخِيهِ)) ١٢٧/٧.

له پاش مەرگي منا پاشگه ز نه بنه وه و له ناو خو تانا وه ك
كاهران له گه رڼي په كترې بده ن، وه كه سئ تولي لي
ناسينرته وه له سر تاواني باوكي يان براكه ي.

(٦٦) ((لَا يُزْنِي الْعَبْدُ حِينَ يُزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرِبُ الْخَمْرَ
حِينَ يَشْرِبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَقْتُلُ وَهُوَ
مُؤْمِنٌ)) ٦٤/٨.

كه سئ دلوين پيسي بكات، وه نه وه ي مه ي بخواته وه، وه
نه وه ي دني بكات، وه نه وه ي په كنيكي تر بكوڅي له و نانو
ساته دا هيج نيمانو به وابه كي له ناو دلي ناميتيت.

٦٧)) (اول ما یحکم بین الناس فی النما) ٨٢/٧.

به که م شستن که خوی گ رده سوکمی له نیوان خه لکی دا
ده کات له سر خوین رشتنه له ریژی نوایی.

٦٨)) (إذا تواجَه المسلمان بسیفَهما فقتل أحدهما صاحبه
فالقائل والمقول في الثار قالوا يا رسول الله ﷺ هذا القاتل فما بال
المقول قال إله أراد قتل صاحبه)) ٢٥/٧.

نه گه ر سوو موسلمان گه بظمن به یه کا به چه نو یه کیکیان
نه وی تریانی کوشت نه وا بکوژو کوژه ره که ده چنه ناو ناگری
نوزخ جا هاوه لان ووتیان: نه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ نه وه
بکوژه که یه به لام کوژلو تاوانی چریه له رموی چونکه نه ویش
ویستی واپو نه وی تر بکوژی به لام نه میان ده سیتپیشخه ری کردو
کوشتنه که ی نه بجام دا.

٦٩)) (أمرت أن أقاتل الناس حتى يقولوا لا إله إلا الله فإذا
قالوها منعوا مني دمالهم وأموالهم إلا بحقها وحسابهم على الله
ﷻ)) ٧٨/٧.

له رمانم پیکرلوه که جهنگ له گه ل خه لکان بکه م تاکو
شایه تی ده دن که هر خوا خودایه و هاوه لی نیو نه گه ر
نه مه یان ووت نیر سه رو مالیان و گیانیان له من قه ده غه ن وه
تنها به و حه قه ی نیسلام دای ناوه وه حیسابو لی پرسینه وه یان

له سر خوايه .

(۷۰) ((أَيُّمَا رَجُلٍ خَرَجَ يُفَرِّقُ بَيْنَ أُمَّتِي فَاضْرِبُوا عُنُقَهُ)) ۹۲/۷ .

هر که سنی نه م نوممه تی نیسلامه پارچه پارچه بکات و دو به ره کی بخاته نیوان موسلمانان نه و له گه رده نی بدهن .

(۷۱) ((عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِتْيَاءِ الزَّكَاةِ وَالنَّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ وَعَلَى فِرَاقِ الْمُشْرِكِ)) ۱۴۸/۷ .

جه ریری کوپی عه بدوللا ده فه رمویی په یعامن له گه ل پیغه مبه ری خوا به ست له سر نویژ کردن و زه کات دان و ناموزگاری هه موو موسلمانیک بکه م وه دوور بکه ومه وه له شیرک و هاوه ل دانان بو خوی به رز .

(۷۲) ((عَنْ مَيْمُونَةَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سَأَلَ عَنْ فَاذَةَ وَقَعَتْ فِي سَمْنٍ جَامِدٍ لِقَالَ خَذُوهَا وَمَا حَوْلَهَا فَأَلْفَوْهُ)) ۱۷۸/۷ .

مه میمونه ی خیزانی پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویی پرسیار کرا له پیغه مبه ری خوا ﷺ ده ربا هری مشکیک که که وته ناو رونه وه فه رمویی مشکه که و نه و رونه ی چوارده وری فپی دهن و نه وی تر خاوینه و بیخون، به لام نه گه ر رونه که شله بو نه و هه رمویی پیسه و خاوین نی به .

(۷۲) ((كُلْ غُلَامٍ رَّهِيْنٍ بِعَقِيْقَتِهِ لَذَبْحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ وَيَحْلُقُ رَأْسَهُ وَيُسَمِّي)) ۱۶۶/۷.

همو منالیک که له دایک ده بن بارمته ی گوئزه بانیه تی له سه ری که رلژی هه وت م نازه لیک ی بۆ سه ری بچن و سه ری بتاشن و ناوی خووشی لی بنین .

(۷۴) ((لَا يَخْطُبُ أَحَدُكُمْ عَلَى خِطْبَةِ أَخِيهِ)) ۷۳/۶.

با که ستان خوازیینی ئافره تی نه کات له سه ر خوازیینی براکه ی واته تا نه ویان دهستی لی هه لده گری ئینجا با نه و ماره ی بکات بۆ خووی .

(۷۵) ((فِرَاشٌ لِلرَّجُلِ وَفِرَاشٌ لِأَهْلِيهِ وَثَالِثٌ لِلضَّيْفِ وَالرَّابِعُ لِلشَّيْطَانِ)) ۱۳۵/۶.

پێخه فیک بۆ پیاو له ماله وه ویه کینکی تر بۆ ئافره ته که ی سێیه میان بۆ میوانی وه چواره میان بۆ شه یتانه ، واته له سێ پێخه ف زیاتر بن به زیاده رهوی حیسابه .

(۷۶) ((عَنْ سَعْدِ بْنِ عِبَادَةَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِنْ أَمْسَى مِائَتَ أَلْفِ صَدَقٍ عَنْهَا؟ قَالَ نَعَمْ، قُلْتُ فَايُ الصَّدَقَةِ الْفَضْلُ قَالَ سَقَى الْمَاءِ)) ۲۵۴/۶.

سه عدی کوپی عوباده ده فه رمووی ووت نه ی پێغه مبه ری

خوایا دلایکم مردودو نابا دروسته خیرو سه دهقه ی بؤ بکم،
نهویش نه رموی به لن روم چ چاکه په کی بؤ بکم گه وره تره له
مه موروان نه رموی تلوگه تران بؤ خه لکی.

(۷۷) ((بَلَّغْنِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يُبَالِي الرَّجُلُ مِنْ أَيِّنَ أَصَابَ
مَالَ مِنْ حَلَالٍ أَوْ حَرَامٍ)) ۲۴۳/۷.

زه مانن به سه ر خه لکان دابیت که پیاو نه و مال ی که کوی
ده کاته وه گوتی پن نادات چ به حلال چ به حرام بیت.

(۷۸) ((لَا تَكُنْ وَكَظَرَةَ الْخَلْفِ فِي التَّبَعِ لِأَنَّهُ يَنْفِقُ لِمَ يَنْحَقُّ))
۲۴۶/۷.

له سه و دلو مامه له کردن دورد بن له سویند خواردن چونکه له
پینسا بره و به کالاً ده دات له پاشاندا پیتو به ره کت ده با
به حه وادا.

(۷۹) ((إِنَّ الْمَقْسُطِينَ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ عَلَى يَمِينِ
الرُّحْمَنِ الَّذِينَ يَفْعَلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا أَلَوْا)) ۲۲۱/۸.

دابیره وران له رقدی دولی له نزیکی خوادان، وان له سه ر
مه شخه لی نور، نه و که سانه ن که به حه قو عه دالت حوکم له
نیوان خویان و خه لکی و ژیر ده سته ی خویان ده کهن.

(۸۰) ((كَلِمَاتُهَا سَيَاتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ يَمْنِي الرَّجُلُ بِصَدَقِيهِ

لَقَوْلِ الَّذِي يَغْطَاها لَوْ جِئْتَ بِالْأَنْسِ لَقَبْتُها فَأَمَّا الْيَوْمَ فَلَا))
٧٧/٥.

مال بيه خشن چونکه زه مانن به سه رتان دا دیت که پیاوی
زه کاتی مالی خوی دهدات به هه ژارتک و نه ویش ده لئی نه مه
پیویستیم پئی نریه به لام نه گه ر بوونی هاتبای وهم ده گرت.

(٨١) ((عَنْ عَالِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ)) ٢٨١/٨.
عائشه خان دهه رمووی پیغه مبه ری خوا ﷺ ده یه رمو له
پارانه وهیدا خوابه په نا ده گرم به تو له شه ری نه وهی که
له راجد بوودا کردومه و له شه ری نه وهی که نایزانم.

(٨٢) ((عَنْ أَسِ بْنِ مَالِكٍ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا دَعَا
قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ
وَالجَنَنِ وَضَلَعِ الدِّينِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ)) ٢٥٨/٨.
نه نه سی کوپی مالیک ﷺ دهه رمووی پیغه مبه ری خوا ﷺ
ده پارلوه ده یه رمو خوابه په نا ده گرم به تو له غم و خهفت و
ترسو کوله واری و ده سه وسان و بینکاری و تمبه لی و نه وه زه لی و
ره زیلی و ترسنوکی و که له که بوونی له رزو قوله بوونی و که وتنه
ژهد باری له رزو زال بوونی بوژمنان.

۸۳)) (البغوي الضعيف فانكم إنما ترزفون وتنصرون
بضعفائكم)) ۴۶/۶.

ناگاتان له بین نه وایان و هه ژاران بیت و چونکه ئیوه رزق و
رزقیتان و سرکه و تنتان به هوی دوعای بین نه وایانه وه ده بیت
بوتان.

۸۴)) (مَنْ نَدَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِعْهُ وَمَنْ نَدَرَ أَنْ يُعْصِيَ اللَّهَ فَلَا
يُعْصِيَ)) ۱۷/۷.

که سئ نه زدی کرد گوێز پایه لی فه رمانی خوا بیت با نه زره که ی
بیات سهه، به لام نه که ر نه زدی کرد بین فه رمانی خوا بکات با بین
فه رمانی خوا نه کات.

۸۵)) (إِنَّ الْعُمَرَى جَائِزَةٌ)) ۲۷۲/۶.

عومرا له شه رعدا جائیزه و دروسته.

عومرا: بریتی به له وه ی که به کتیک مالتیک بدات به به کتیک ترو
بلئ نه م ماله م دابه تو تا ماویت که مردیت له پیش من
ده که ریتنه وه بۆ لای خۆم ..

۸۵)) (عَنْ عَمْرِو بْنِ قَتَادَةَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ أَنْ
رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ الْكِبَائِرُ؟ قَالَ هُنَّ سَبْعٌ أَكْبَرُ مِنْهُنَّ إِشْرَاكُ
بِاللَّهِ وَقَتْلُ النَّفْسِ بِغَيْرِ حَقٍّ وَفِرَارُ يَوْمِ الرَّحْفِ)) ۸۸/۷.

عمری کوپی قہ تادہ کہ یہ کییکہ لہ ہا وہ لانی پیغہ مبرہ ری
 خوا ﷺ دہ فرمووی: پیاروی لہ پیغہ مبرہ ری خوی پرسہ:
 گوناہہ گہ و رہ کان چین؟ نہ ویش فرمووی حہ و تن بہ لام
 گہ و رہ ترینیان ہا و ل و ہا و ہش پہیدا کردنہ بق خوا، وہ کوشتنی
 کہ سہ کہ خوا رہوای نہ دابہ و ہہ لاتن و پشت کردن لہ مہیدانی
 شہ ردا.

(۸۷) ((إِنْ مِنْ أَشْرَاطِ السَّاعَةِ أَنْ يَفْشُوا الْمَالَ وَيَكْثُرَ وَقَفَشُوا
 التِّجَارَةَ وَيَظْهَرَ الْعِلْمَ وَيَبِيعَ الرَّجُلُ التَّبِيعَ فَيَقُولُ لَا حَتَّى اسْتَأْجِرَ
 تَاجِرَ بَنِي فُلَانٍ وَيَلْتَمِسَ فِي الْحَيِّ الْعَظِيمِ الْكَاتِبَ فَلَا يُوْجَدُ))
 .۲۴۴/۷

لہ نیشانہ کانی رڈی دواہی مال و سامان زقر دہ بی و
 بلاودہ بیئہ وہ لہ نیوان خہ لکی دا وہ بازارگانی زقر دہ بی و عیلم و
 زانست زقر دہ بیئہ وہ کریز و فروشتن زقر دہ بیئہ وا دہ بیئہ
 یہ کییکہ نابیننہ وہ کہ بہوای پی بکن بویان بنوسہ و دہ لیت با
 بچین بق لای فلانہ کہ س کہ لہ فلانہ تیرہ یہ نہ ویش نابیننہ وہ
 بویان بنوسہ کہ نہ مین و دہست پاک بیئہ.

(۸۸) ((مَنْ أَخَذَ دَيْنًا وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يُؤَدِّيَهُ أَعَانَهُ اللَّهُ ﷻ))
 .۳۱۶/۷

کہ سہ قہ رزی و ہرگرت و نیہ تی دانہ وہی ہہ بوو خوی

هر که سن جلو به رگی له خوار گزینگه وه بیت و بیخسپینی
له زهوی دا بؤ ده عیه و فیزه وه نه و ناگری دژده خ بؤی باشه .

(۹۳) ((عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ إِذَا امْطَرَ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ صَيِّبًا نَالِمًا)) ۱۶۴/۳ .

عائیشه ده ره رموی پئیغه مبری خوا ﷺ که باران ده باری
دهیغه رموی: خواجه گیان شه م بارانه بیکی به مایه سی سرود و
قازانچو مه رزانی بؤ نیغه .

(۹۴) ((يُوشِكُ أَنْ يَكُونَ خَيْرُ مَالٍ مُسْلِمٍ غَنِمَ يَتَّبِعُ بِهَا شَلْفَ
الْجِبَالِ وَمَوَاقِعَ الْقَطْرِ يَهْرُ بِدِيهِ مِنَ الْفَنِّ)) ۱۲۴/۸ .

نزیکه چاکترین مالی موسلمان خوا پی پی دابیت مه ر بیت و
له گه لیا بچیته لاپالی چپایه شو شوینی باران بارین وه راده کات
بؤ پاراستنی دینه کی له فیتنه و ناخوبو پاشگه ز بوونه وه .

(۹۵) ((مَثَلُ الْمُنَاطِقِ كَمَثَلِ الشَّاةِ الْعَائِرَةِ بَيْنَ الْقَتْمِينَ لَعَرُ لِي هَذِهِ
مَرَّةً وَلِي هَذِهِ الْمَرَّةَ لَا تَدْرِي أَيُّهَا تَبِعُ)) ۱۲۴/۸ .

نمونه ی پیاوی مونا فیق وه کو نه و مه ره ی سه ر لیتشیلو وایه
که نازانی له گه ل کام میگل دایه مه ر جاری به لای میگل ل
راده کات و ده گه ریتنه وه شوینی خوی .

۹۶)) (إِنَّ الصَّدَقَةَ عَلَى الْمَسْكِينِ صَدَقَةٌ وَعَلَى ذِي الرَّحْمِ
إِلْتِنَانٌ صَدَقَةٌ وَصِلَةٌ)) ۹۷/۵.

خیر کردن به هم‌زاران هر خیرتی که و به س به لام خیر کردن
به خزمی هم‌زار دوجار خیره، به کیان خیری ناسایی به و نه وی
تربش خیری به سه رکردنه وی خزم و خویشه.

۹۷)) (لَا تُنكِحُ الْمَرَأَةَ عَلَى عَمَّتِهَا وَلَا عَلَى خَالَتِهَا)) ۹۷/۶.
ثَن ماره ناکریت به سه ر پورو میمی، واته کچیک و پوروی
کچه یان میمی کچه له ژیر یه ک ماره کردندا کو نابنه وه واته
(دروست نی به).

۹۸)) (عَنْ إِبْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ نَهَى عَنِ الشَّغَارِ
وَالشَّغَارُ أَنْ يُزَوَّجَ الرَّجُلُ ابْنَتَهُ عَلَى أَنْ يُزَوَّجَهُ ابْنَتَهُ وَأَلَيْسَ بَيْنَهُمَا
صُدَاقٌ)) ۱۱۲/۶.

عه بدوللای کوری عومر ده فه رموی پیغه مبه ری خوا ﷺ
نه می کردوه له ثن به ثنی، ثن به ثنی نه وه به که دوویا و کچی
خویان بده ن به یه کتری بیگورنه وه به بی دانانی ماره می دیاری
کراو له نیوانیانداندا.

۹۹)) (الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضَوْءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرُ
مِائِينَ)) ۱۷۱/۱.

خوڤلى پاك دهسٽنوٽي موسلماننه با تاكو دهساليش ناوي
 دهسٽ نهكوي ته يه كوم دهكسات به لام مهركاتيڪ ناوي
 دهسٽكوت ته يه كوم به تاله .

(۱۰۰) ((عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ عَنْ صَلَاةِ
 اللَّيْلِ؟ فَقَالَ مَشَى مَشَى إِذَا خَشِيتَ الصُّبْحَ لَوَاحِدَةً)) ۲/۲۳۳ .
 عه بوللاي كوي عه ر ده ر مورئ پياويك له پيغه مبهري
 خوي پرسی تنگ ده ر باره شي ونويژ نه ويش شه رموي شه ونويژ
 دوو ره كسات دوو ره كساته به لام نهكهر ترسي ساتني نويژي
 به يانيت بوو بيكه به ودر واته (تاله).

كوتايي ساتا به زميندي خوي گه وده
 چا و پوانئ زنجيرهي نر بن

سوپاس پيژانين / كه پاش سوپاسي خوا زور سوپاسي به پيژ
 مبهوللا دهسٽ صوات دهكسه به پي ياره ساتني پاكمنويهي كره نسي
 نعم ناعبلهكسه به به خذت جن انهكسه به خوانه ويه نسي زور بكات

آمين

دهسٽنوٽو ۱۷/۶/۱۹۹۹

ماہی چاپو لہ بہر گرتنہومی پارینزاوہ
ژمارہی سپارڈنی (۲۷۱) ی سالی (۱۹۹۸) ی وزارتہ تی
رؤشنبری پیندراوہ

نرخہ دانہی ( ) دینارہ.